

ske som led i en evolutionær proces, der tager hensyn til den sikkerhedspolitiske udvikling i hele Europa.

For det andet vedtog NATO at tilbyde resten af Europa et Partnerskab for Fred. Ved vedtagelsen af Partnerskab for Fred traf NATO den største beslutning i mange år. Der er med partnerskabet fundet en fleksibel model, som vil styrke de central- og østeuropæiske landes sikkerhed, og med Partnerskab for Fred kan NATO's sikkerhed og stabilitet udbredes til hele Europa.

Partnerskab for Fred er ikke en tom gestus. Der er tale om en massiv udbygning af samarbejdet med de central- og østeuropæiske lande, og der er tale om et substantielt tilbud til alle NACC-landene – også Rusland og de tidligere neutrale lande – om at indgå i et praktisk og vidtstrakt militært og politisk samarbejde med NATO.

I dag har 23 lande tilsluttet sig initiativet, herunder også Rusland. Mellem NATO og Rusland er der enighed om at udvikle et forhold også uden for Partnerskab for Fred.

Partnerskab for Fred udvikles inden for rammerne af NACC-samarbejdet, men i modsætning til NACC, hvor mere end 40 lande samles om det samme bord, foregår samarbejdet i Partnerskab for Fred mellem NATO og det enkelte partnerland. Det sker som udgangspunkt efter en formel, man kan kalde 16+1, altså de 16 NATO-lande plus partnerlandet.

Partnerskab for Fred rummer en vigtig politisk mekanisme for konsultationer. Den har ikke karakter af en sikkerhedsgaranti, men mekanismen giver et aktivt partnerland mulighed for konsultationer med NATO, såfremt landet føler sin sikkerhed truet, og konsultationsmekanismen giver en form for indirekte garanti fra NATO til partnerlandene.

Aktiv deltagelse i Partnerskabet åbner et perspektiv for medlemskab af NATO, og det aktive partnerland får mulighed for at lære alliancens strukturer og procedurer at kende, hvilket vil forbedre partnerlandets evne til at gennemføre militære operationer med NATO, og den demokratiske tradition i NATO-landene vil smitte af på partnerlandene; på den måde skabes der mulighed for, at det enkelte partnerland med tiden bliver et naturligt medlem af NATO-kredsen.

Partnerskab for Fred blev iværksat for mindre end 1 år siden; gennemførelsen foreløber godt og de første militære øvelser inden for Partner-

skabet er løbet af stabelen, og Danmark har deltaget aktivt. Der har således været afholdt en militær øvelse med Polen og Tyskland i Danmark; vi har også deltaget i en flådeøvelse med disse lande, og i efteråret deltog en dansk enhed i den første egentlige partnerskabsøvelse i Polen. Danmarks engagement i forbindelse med opstillingen af den baltiske fredsbevarende bataljon spiller også en stor rolle for de baltiske landes muligheder for at deltage i Partnerskab for Fred. Der er ved at komme kød og blod på partnerskabsinitiativet.

Umiddelbart efter NATO-topmødet i januar tog præsident Clinton til Prag, hvor han gav udtryk for, at det ikke er et spørgsmål, om alliancen vil blive udvidet, men et spørgsmål om, *hvornår* og *hvorledes* den vil blive udvidet. Den amerikanske præsident gentog budskabet under sit besøg i Warszawa i juli måned, og i september gik vicepræsident Al Gore et skridt videre, idet han sagde, at NATO ville indlede drøftelser om udvidelse i løbet af efteråret.

USA ønsker at drøfte udvidelse på NATO-udenrigsministermødet 1. december, og de forslag, USA forventes at lægge på bordet, er udtryk for en afbalanceret holdning. Lad mig kort beskrive dem.

USA lægger op til, at NATO's udenrigsministre skal gentage NATO-topmødets budskab om, at alliancen er åben for udvidelse med andre europæiske lande. Fra mødet skal der endvidere udgå en melding om, at NATO påbegynder interne overvejelser om to vigtige spørgsmål. Det første er: Hvorledes kan NATO udvides? Det andet er: Hvad vil udvidelse en medføre, og hvilke konsekvenser vil den få sikkerhedspolitisk og i praksis? USA håber, at NATO vil kunne afslutte disse overvejelser næste år. USA ønsker, at udenrigsministrene skal slå fast, at det er for tidligt at diskutere, hvilke lande der bør blive medlemmer, og at det er for tidligt at diskutere, hvornår en udvidelse vil ske.

USA ønsker en række kriterier for medlemskab fremhævet. De stiller krav om, at et nyt medlemsland skal være demokratisk, at det skal være forpligtet til markedsøkonomi, at det skal respektere dets naboers suverænitæt og territoriale integritet, og endelig skal landet opfylde sine udenrigspolitiske forpligtelser i overensstemmelse med NATO's værdier og formål.

USA ser en udvidelse af NATO i sammenhæng med den sikkerhedspolitiske situation som helhed, hvor det er den amerikanske opfattelse, at NATO's udvidelse, når den sker, vil bli-